

Posudek na diplomovou práci

Kateřina Lošťáková, *Lucemburkové a české země ve francouzských kronikách 14. století*, Ústav českých dějin, Praha 2006.

Diplomová práce Kateřiny Lošťákové představuje úspěšný pokus o rozkrytí obrazu Lucemburků a českých zemí ve francouzských kronikách 14. století. V hledáčku jejího zájmu se ocitly nejenom v evropské historiografii pověstné Kroniky Jeana Froissarta, ale i jeho méně známého předchůdce, lutyšského kanovníka Jeana le Bela. Autorka se rozhodla sledovat místo, které oba literáti a historiografové vyčlenili českým panovníkům, resp. příslušníkům lucemburské dynastie v nejširším slova smyslu.

Cestu k podrobnému rozboru klíčových pramenů si připravila obsáhlým popsáním dobového politického kontextu (Stoletá válka) a nástinem dějin panování Lucemburků ve vztahu k mezinárodní politice. Obě kapitoly posloužily pouze jako uvedení do problematiky, a proto v těchto kompilačních přehledech nebylo zapotřebí rozvinout poznámkový aparát opřený o znalost základní francouzské a české literatury do jiné šíře než nezbytně nutné.

Invenčé autorky se dostává ke slovu ve 4. a 5. kapitole, kde metodicky obdobným způsobem nejdříve stručně pojednala o tvůrcích kronik, jejich rodovém původu, vztahu k mecenášům a především o cíli, s nimž přistupovali ke spisování svých děl. Pracovala s vědomím, že „*pozdne středověká kronika je ... žánr velmi specifický a při jeho zkoumání je pro správné pochopení obsahu obzvlášť důležité neustále se ptát pro koho a za jakým účelem ji její autor tvořil, neboť je to právě jeho koncepce, která nejvíce ovlivňuje formu i obsah výsledného díla.*“ Vodítkem pro sledování osudů Lucemburků na stránkách kronik jí bylo právě odhalení této symbolické koncepce společenského pořádku, které autoři, zvláště Froissart, podřizovali nakládání se skutečnými událostmi.

I přes až příliš skromné závěrečné autorčino konstatování a povzdech, že le Bel ani Froissart nevyhradili českým králům – hlavně Janu Lucemburskému a Karlu IV. – v porovnání s ostatními protagonisty nijak výrazné místo, přesto se jejich obraz u obou kronikářů lišil a podléhal proměně.

Není tu třeba zacházet do detailů, proto si dovolím upozornit jen několik momentů, které K. Lošťáková naznačila a které by v budoucnu stály za podrobnější rozpracování.

1) Oba kronikáři nepracují vědomě s pojmem „dynastie“. Autorka trefně poznamenává, že *„ani v jedné kronice nenalezneme doklady příslušnosti českých králů k nadosobní lucemburské dynastii ani vědomí dynastického myšlení.“* A zároveň přichází s vysvětlením: *„Článek, který všechny Lucemburky spojuje, lze hledat v jejich blízkém příbuzenství, které je naopak zdůrazňováno velmi často v přívlastku „Český / z Čech“, jenž se vyskytuje prakticky u všech příslušníků lucemburské dynastie bez ohledu na to, zda v Čechách žili či byli českými králi.“*

2) Nesmírně cenné jsou i postřehy o vnímání Čech coby *„nepříliš civilizované a poněkud drsné země, jejichž obyvatelé jsou stereotypně hrubí a chamtiví“*. Při bližším pohledu však Froissart nachází ve srovnání se zeměmi východní části střední Evropy a jižní Evropy na Čechách více pozitiv. Splývala mu opravdu celá říšsko-německá říše na východ od Rýna v jeden homogenní civilizaci jen povrchně dotčený celek, nebo lze najít náznaky diferencovanějšího pohledu ?

3) Tak jako na každé vztahové pojednání, které se zabývá jedním aspektem z rozsáhlého celku, lze i na výhledové pokračování této práce vztáhnout požadavek po komparaci, ať už v pohledu kronikářů na jiné „dynastie“ nebo třeba v rozpracování užití epitet a oslavných adjektiv u jednotlivých vládců.

Diplomová práce Kateřiny Lošťákové je psána kultivovaným jazykem, se smyslem pro naraci respektující žánr kroniky. Splňuje všechny požadavky kladené na kvalitní diplomovou práci, a proto ji jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm výborně.

V Praze, dne 11.9. 2006

Jan Křiváček